

Puštalski baroni Wolkenspergi – danes in nikoli več

V nedeljo, 4. novembra¹ 2012 je v 99. letu starosti umrla Hilda Svoboda, rojena baronica Wolkensperg. Z njo je dokončno izumrl rod, ki je bil tesno povezan z ozemljem Škofje Loke, saj je tu, natančneje v Puštalu, neprekinjeno živel več kot tristo let. Baronica Hilda, kot je bila poznana med okoliškim prebivalstvom, je bila celo edina plemkinja, ki je po 2. svetovni vojni ostala v Sloveniji in hkrati živela v gradu svoje rodbine.² Bila je zadnja še živeča hči zadnjega moškega predstavnika

Dvoriščni del puštalske graščine, s poudarjenimi arkadnimi hodniki. (foto: Tina Arh)

- 1 Ustni vir: Barbara Trnovec; na wikipediji je napačen datum 3. november (http://sl.wikipedia.org/wiki/Hildegarda_Svoboda_von_Wolkensperg; ogled 3. 12. 2012).
- 2 O njenem življenju gl. predvsem intervju z naslovom Vzgojena sem bila kot plemkinja in tega ni moglo nič spremeniti, ki ga je z baronico opravila Barbara Trnovec (*Dnevnik*, 29. 11. 2008).

Wolkenspergov – barona Avgusta (1860–1937). Rojena leta 1914, prav v puštalskem dvorcu, se je leta 1941 poročila z Velimirjem Svobodo, častnikom jugoslovanske kraljeve vojske. Njuna edina hči Alma se je kot stevardesa leta 1971 ponesrečila v letalski nesreči. Poleg Hilde je imel baron Avgust še hči Isabello (1919–1997), poročeno Kralj, ki je živel v ZDA. Njena hči Isabelle je baletka in živi v Milwaukeeju.³

Čeprav je živel odmaknjeno, je baronica Hilda vse do svoje smrti zbujala pozornost javnosti, saj je bila živa vez med sedanostjo in tistim delom slovenske preteklosti, ki smo jo, zlasti po 2. svetovni vojni, načrtno brisali iz naše kolektivne zavesti. Naj bo zato ta kratki zapis o baronih Wolkenspergih v spomin na baronico in njene prednike ter hkrati spodbuda za nadaljnje raziskovanje te znamenite loške plemiške družine s slovenskimi koreninami.⁴

Začetnik plemiške rodbine Wolkenspergov je bil Marko Oblak, eden najprodornejših trgovcev na Kranjskem v poznem 17. stoletju. Njegovi predniki so izvirali iz zahodnega dela Polhograjskega hribovja, med Šentjoštom in Gorenjo vasjo. Sredi 17. stoletja je bil Markov oče Andrej še gruntar v Gorenji vasi, podjetni Marko pa se je oprijel trgovine z železom in platnom, se naselil v Škofji Loki in si v mestu kupil hišo. Tam se je avgusta 1657 poročil s Katarino Skerpin, hčerko loškega meščana Janeza (Hansa) Skerpina, ki je bil v 80. letih 17. stoletja večkrat izvoljen za mestnega sodnika.⁶ Ugled in veliko premoženje sta Marku omogočila velik skok po družbeni lestvici – kmečki sin je leta 1688 postal plemič, s predikatom »pl. Wolkensperg in Ziegelfeld«.⁷ Prvi del nemškega predikata, ki je spominjal na izvorno slovensko ime (oblak = nem. Wolke), so kasneje Markovi potomci prevzeli kot družinsko ime; drugi del predikata pa se verjetno nanaša na posest Pod ceglom ob Poljanščici (*vnter dem Ziegel*), ki jo je Marko kupil leta 1685.

Ob povzdigu v plemiški stan je prejel tudi grb. Ta je bil kvadriran z zlatim srčnim ščitom, v katerem je bil črn orel z zlato krono. 1. in 4. polje sta bili modri z zlato prečko, 2. in 3. polje pa rdeči z modro prečko poševno levo, v kateri je bila

3 *Gorenjski glas*, 4. 4. 2000, str. 23.

4 V Arhivu Republike Slovenije hranijo večino rodbinskega arhiva Wolkenspergov (ARS, AS 818), odkupljenega leta 1958. Sestavlja ga 35 listin (izločene in pridružene Zbirki listin (ARS, AS 1063)), 18 knjig (računske knjige in urbarji) in 38 fasciklov spisov.

5 Markova mati je bila Jera Klemenčič, imel pa je vsaj še štiri brate – Luko, Janeza, Jurija in Štefana (ARS, AS 730, fasc. 120, ovoj »Wolkensperg«).

6 ARS, AS 1063, št. 2499 (1657 VIII 19, Loka). Katarinin priimek je v originalni poročni listini zapisan v obliki »Skherpin«, sicer pa se pojavlja tudi v napačni obliki »Eckh« (gl. konkordanco k AS 1063 in AS 818, fasc. 17). V poznejših tabelah prednikov (t. i. Ahnentafel) Wolkenspergov je označena kot plemkinja s priimkom Skerpin pl. Oberfeld. Ni povsem zanesljivo, ali je res pripadala omenjeni rodbini, vsekakor pa sama (še) ni bila plemkinja, saj so bili Skerpini plemeniteni šele leta 1722, torej nekaj let po njeni smrti (gl. Frank, *Standeserhebungen*, 5, str. 10).

7 Frank, *Standeserhebungen*, 4, str. 3.

zlata zvezda.⁸ Ko je Markov vnuk Franc Anton leta 1753 družini pridobil še baronski naziv, se je grb nekoliko spremenil – orel s krono je iz srčnega ščita prešel v 1. in 4. polje, v 2. in 3. polju je prečka postala srebrna, zvezda pa rdeča, medtem ko je v srčnem ščitu orla zamenjal na gori stoječi gams; gora je bila obkrožena z oblaki, s čimer je grb postal »govoreči«, saj so oblaki aludirali na družinsko ime.⁹

K plemiškemu nazivu je sodila tudi plemiška posest in novopečeni plemič Marko Oblak pl. Wolkensperg je imel dovolj sredstev, da jo je kupil. Notranjska gospodstva Lož, Postojna in Snežnik, ki jih je od knezov Auerspergov kupil v začetku 18. stoletja, je sicer kmalu prodal naprej (oziroma so to storili njegovi nasledniki),¹⁰ je pa zato gospodstvo Puštal pri Škofji Loki, ki ga je leta 1696 kupil od baronov Apfaltrerjev,¹¹ ostalo v rodbinski lasti do današnjih dni (z izjemo obdobja po 2. svetovni vojni). To je uspelo tudi zato, ker je Marko leta 1709 puštalsko gospodstvo spremenil v fidejkomis,¹² kar je pomenilo, da ga je kot nedeljivo posest dedoval vedno samo en dedič – običajno najstarejši sin.

Wolkenspergi so bili povezani še z nekaterimi drugimi gospodstvi na Kranjskem, čeprav niso nikoli sodili med največje zemljiške posestnike. Poleg puštalskega gospodstva je bil od prve polovice 18. stoletja drugi center njihove

Grb družine Oblak - Wolkensperg, ki je bil v uporabi med letoma 1688 in 1753.

(*ÖSTA, AVFHKA, Adelsakte, Hofadelsakt von Obblacho, Marcus, 4. VII. 1688*)

8 Za barvno upodobitev grba gl. ZAL, LJU 340, šk. XXI, enako upodobitev najdemo tudi na pečatih, ki so jih uporabljali Wolkenspergi pred letom 1753.

9 Uradni blazon baronskega grba se glasi: Kvadriran ščit, s srčnim ščitom; 1. in 4. v zlategem polju črn orel s krono; 2. in 3. v rdečem srebrna prečka poševno levo, v njej rdeča šestkraka zvezda. Srčni ščit: v modrem polju srebrni gams na srebrni skali. Nad ščitom trije kronani turnirski šlemi, s črno-zlatim in rdeče-srebrnim pregrinjalom. Na prvi kroni stoji črn orel s krono; iz druge krone raste srebrna skala, na kateri stoji srebrni gams; iz tretje krone raste rdeča orlova perut, s srebrno prečko poševno levo, v njej rdeča šestkraka zvezda (Titan v. Hefner, *Krainger Adel*, str. 21). Isti avtor navaja tudi napačno trditev, da je bil izvorni grb Oblak - Wolkenspergov na gori stoječi gams iz srčnega ščita baronskega grba.

10 Smole, *Graščine*, str. 269, 379, 450. Gl. tudi Slana, *Iz zgodovine*, str. 30.

11 Smole, *Graščine*, str. 398.

12 ARS, AS 818, fasc. 18.

posesti zasavsko gospostvo Ponoviče pri Litiji, združeno z imenji Lebek, Ribče, Knežji pot in Waldhofen.¹³ To posest so običajno dedovali mlajši sinovi oziroma tisti, ki niso bili uživalci puštalskega fidejkomisa. Ta praksa je bila v veljavi vse do leta 1826, ko je bilo gospostvo zaradi zadolženosti prodano na dražbi.¹⁴

Prav razširitev rodbinske posesti v Zasavje je bila eden od razlogov, ki so vodili Markovega vnuka Franca Antona, da je zaprosil za povzdig med barone. V prošnji je poleg dovolj velike zemljiške posesti navedel tudi dejstvo, da se je njegova rodbina sorodstveno povezala z drugimi uglednimi kranjskimi rodbinami, da je sam 24 let brez plačila služil pri ograjnem sodišču v Ljubljani in da se je njegov sin Franc Rudolf na njegove stroške pridružil spremstvu grofa Khevenhüllerja, ko je ta odpotoval na cesarsko kronanje v Frankfurt.¹⁵ Tej prošnji je bilo ugodeno in leta 1753 so Wolkenspergi dobili naziv baronov.

Grb baronov Wolkenspergov po letu 1753.
(ARS, AS 1071, Zbirka grbov, št. 194)

Manj uspešna pa je bila rodbina nekaj desetletij pozneje, ko je vnuk Franca Antona, Franc Jožef, skušal pri cesarju Francu I. doseči, da bi njegovo rodbino povzidal med grofe, in to brez plačila pristojbine (*um die taxfreye Erhebung in den Grafenstand*). V svoji prošnji je povzemal glavne značilnosti svoje rodbine, se navezal na prošnjo svojega deda glede baronskega naziva in jo dopolnil s poznejšimi zaslugami posameznih družinskih članov. Tako je navedel, da ima sam dovolj veliko posest, saj poseduje fidejkomisno gospostvo Puštal, medtem ko je njegov mlajši brat Danijel lastnik alodialnega gospostva Ponoviče pri Litiji; nadalje, da je njun stari oče Franc Anton 30 let deloval kot sodnik (pri ograjnem sodišču), da je oče Franc Rudolf 40 let opravljal funkcijo svetnika pri deželni pravdi in tudi sam da je 17 let

služil državi »z neutrudno gorečnostjo, neomajno zvestobo in neprekinjeno navezanostjo«; omenil je tudi brata Nikolaja, ki je 25 let služil kot stotnik pri pehotnem polku »Reisky«, se odlikoval v bitki pri Piacenzi (1799) in tri leta kasneje umrl, ne

13 To posest so Wolkenspergi odkupili od grofov Blagajev, v isti kupni pogodbi se omenjajo tudi gospostvo Breg pri Ribnici, nekdanja Wizensteinova hiša na Nemški ulici v Ljubljani in še nekaj drugih manjših nepremičnin (ZAL, LJU 340, Lazarinijeva genealoška zbirka, šk. XX).

14 Smole, *Graščine*, str. 254, 255, 377.

15 Tu je verjetno mišljeno kronanje Franca Lotarinškega za rimskega cesarja (1745) (ARS, AS 818, fasc. 17, ovoj 2).

da bi za svoje zasluge prejel kakršnokoli nagrado; utemeljitev je končal z lastnim težkim finančnim stanjem, v katerega ga je pahnila francoska okupacija (1809). Njegove prošnje so očitno naletele na gluha ušesa, saj so Wolkenspergi ostali baroni do konca monarhije.¹⁶ Zadovoljiti so se morali »le« z uradom vrhovnega dednega kuharskega mojstra (*Obersterbland-Küchenmeisteramt*) na Kranjskem in v Slovenski marki, ki jim ga je leta 1784 podelil cesar Jožef II..¹⁷

Od posesti baronov Wolkenspergov velja omeniti Šenkov Turn z okoliško posestjo, ki so jo leta 1721 odkupili od grofov Gallenbergov,¹⁸ ter gradič Selo pri Radohovi vasi, ki ga je kot dediščino v rodbino prinesla Hiacinta grofica Lichtenberg, druga žena barona Franca Jožefa. Selo je pozneje prevzel njun mlajši sin Franc, polkovnik avstrijske vojske. Po njegovi smrti leta 1880 ga je njegova vdova prepustila svoji neporočeni svakinji Mariji Wolkensperg, ta pa po svoji smrti leta 1907 nečaku Filipu baronu Rechbachu.¹⁹

Od druge polovice 19. stoletja se je rodbina Wolkensperg precej skrčila. Ponoviška veja je po moški liniji izumrla, pri puštalski pa je imel od treh bratov potomce le eden – Avgust. Vendar je to, predzadnjo generacijo zaznamovala gluhomost. Kar dva sinova barona Avgusta in njegove žene Albine pl. Duras sta trpela za to okvaro – tako starejši Artur, ki je bil znan kot odličen in strasten šahist, kot njegov mlajši brat Avgust. Zanimivo je, da sta bili gluhonemi tudi njuni ženi. Artur se je oktobra 1912 poročil s hrvaško slikarko Jelko pl. Struppi, ki je oglušela v otroških letih,²⁰ Avgust pa leto za njim z Marie Froschmair pl. Scheibenhof iz

Avgust baron Wolkensperg (1821-1902), ded Hilde Svoboda (*ZAL, LJU 340, Lazarinijeva genealoška zbirka, šk. XX*)

- 16 ARS, AS 818, fasc. 18, ovoj 2. V rodbinskem arhivu Wolkenspergov so ohranjeni le osnutki prošenj, ki jih je pisal Franc Jožef. Osnutki so nedokončani in tudi nedatirani, vendar so morali nastati med letoma 1818 (na to letnico se prosilec sklicuje na nekaterih mestih) in 1828, ko je umrl njegov brat Danijel, oziroma 1826, ko so bile Ponoviče prodane na dražbi.
- 17 ARS, AS 818, fasc. 17, ovoj 2; gl. tudi prepise omenjene podelitve v ARS, AS 730, fasc. 120, ovoj »Wolkensperg«. V literaturi se običajno pojavlja in ponavlja napačna letnica 1789.
- 18 Kupoprodajna listina za navedeno posest je npr. omenjena v zapuščinskem inventarju Franca Antona barona Wolkensperga iz leta 1764 (ARS, AS 309, šk. 127, črka W, št. 118).
- 19 Gl. Smole, *Graščine*, str. 434 (z napačnimi navedbami sorodstvenih povezav; podobno tudi pri poglavju o Puštalu (str. 399)).
- 20 Homen, *Prisjećanje*, str. 58. V rodbinskem arhivu Wolkenspergov je ohranjenih več prošenj iz 60. let 19. stoletja, s katerimi baron Avgust st. prosi za sprejem svojih dveh gluhonemih sinov, Arturja in Avgusta ml., v inštitut za gluhoneme (ARS, AS 818, fasc. 19).

Gradca.²¹ Artur je umrl že slabe tri mesece po poroki in ni zapustil potomcev, Avgustu pa sta se rodili »le« dve hčeri. Tako je rodbina po moški liniji izumrla z njegovo smrtjo leta 1937, po ženski pa leta 2012, s smrtjo njegove hčere Hilde.

Wolkenspergi so bili puštalski graščaki vse do konca 2. svetovne vojne. Po vojni sta bila dvorec in pripadajoča posest podržavljena, vendar so baronici Hildi in njenemu možu Velimirju Svobodi, ki je bil med vojno partizan, dovolili, da sta stanovala v enem traktu dvorca, v drugem je bila glasbena šola. V začetku novega tisočletja je baronica svojo, nekdanj nacionalizirano posest dobila nazaj.

Pot baronov Wolkenspergov, ki jo je začel podjetni Marko Oblak sredi 17. stoletja, se je tako s smrtjo Hilde Svoboda kot zadnje baronice Wolkensperg zaključila.²² Na barone danes še spominja barvni grb nad vhodom v puštalsko graščino, ki pa je v zelo slabem stanju. Veliko bolje je ohranjen kamniti grb Wolkenspergov na zunanji steni cerkve v Stari Loki, kjer so zadnje počivališče našle starejše generacije baronov Wolkenspergov, ali pa tisti na pokopališču v Škofji Loki, kjer so pokopani zadnji člani družine, med njimi tudi baronica Hilda.

VIRI:

Arhivski viri:

Arhiv Republike Slovenije (ARS)

- AS 308, Zbirka testamentov
- AS 309, Zbirka zapuščinskih inventarjev
- AS 730, Gospostvo Dol
- AS 818, Oblak - Wolkensperg, rodbina

Zgodovinski arhiv Ljubljana (ZAL)

- LJU 340, Lazarinijeva genealoška zbirka

Ustni viri:

- Barbara Trnovec, Celje

Časopisi:

- Dnevnik, 2008
- Gorenjski glas, 2000
- Tagespost, 1912

- 21 O poroki Avgusta in Marie so pisali tudi časopisi, npr. graški *Tagespost*, ki je 5. oktobra 1913 objavil prispevek, z naslovom Poroka dveh gluhonemih (Trauung zweier Taubstummen).
- 22 Internetno brskanje za baroni Wolkenspergi razkrije sicer, da naj bi na Madžarskem obstajala še ena veja, ki naj bi potekala od nekega Gyule Wolkensperga (1879–1947) (www.wolkensperg.com; ogled 27. 11. 2012). Tudi Gudenus v svojem genealoškem pregledu madžarskih plemiških rodbin navaja madžarsko vejo Wolkenspergov, ki naj bi jo začel Jožef Wolkensperg, rojen v Sztatmárju, leta 1799. Vendar je povezava madžarskih Wolkenspergov s kranjskimi oziroma slovenskimi baroni Wolkenspergi zelo dvomljiva, saj (arhivski) viri tovrstne povezave ne potrjujejo.

Spletne strani:

http://sl.wikipedia.org/wiki/Hildegarda_Svoboda_von_Wolkensperg.
www.wolkensperg.com

LITERATURA:

- Frank, Karl Friedrich v.: *Standeserhebungen und Gnadenakte für das Deutsche Reich und die Österreichischen Erblande bis 1806*, Bd. IV. Schloss Senftenegg, 1973; Bd. Schloss Senftenegg, 1974.
- Genealogisches Handbuch des Adels*. Adelige Häuser B Band XXII. Limburg a.d. Lahn, 1998, str. 121–131.
- Genealogisches Taschenbuch der freiherrlichen Häuser auf das Jahr 1848*, 1. Jhrg. Gotha, 1848, str. 497–499.
- Gothaisches genealogisches Taschenbuch der Freiherrlichen Häuser*, 81. Jahrgang, 1931, str. 611–612.
- Gothaisches genealogisches Taschenbuch der Freiherrlichen Häuser*, 1941, str. 579.
- Gudenus, János József (Freiherr v.): *A magyarországi főnemesség XX. századi genealogiája*, 4, Budapest 1998, str. 309–312, in 5, Budapest 1999, str. 207.
- Hančič, Damjan: *Klarise na Kranjskem*. Ljubljana : Zgodovinski arhiv Ljubljana, 2005.
- Homen, Zoran: Prisjećanje na rođenu Križevčanku, slikaricu Jelku Struppi uz 130. obljetnicu rođenja. *Cris*, god. IV., br. 1/2002, str. 57–61.
- Slana, Lidija: Iz zgodovine gradu in gospostva Snežnik na Notranjskem. *Kronika*, 48, 2000 (Iz zgodovine snežniške graščine), str. 20–41.
- Smole, Majda: *Graščine na nekdanjem Kranjskem*. Ljubljana : DZS, 1982.
- Titan v. Hefner, Otto: *J. Siebmacher's grosses und allgemeines Wappenbuch*. Bd. 4. Abt. 2, Der Adel des Herzogthums Krain und der Grafschaften Görz und Gradiska. Nürnberg : Bauer and Raspe, 1859.

Rodovnik rodbine Wolkensperg

MARKO († ok. 1709)

oo ((pp) Loka, 19. VIII. 1657) **Katarina Skerpin** ([Loka], 21. XI. 1631 – 1715), hči loškega mestnega sodnika Janeza S. in Neže Križaj.

1a) FRANC JANEZ (10. I. 1663 – Škofja Loka, 16. VIII. 1723)

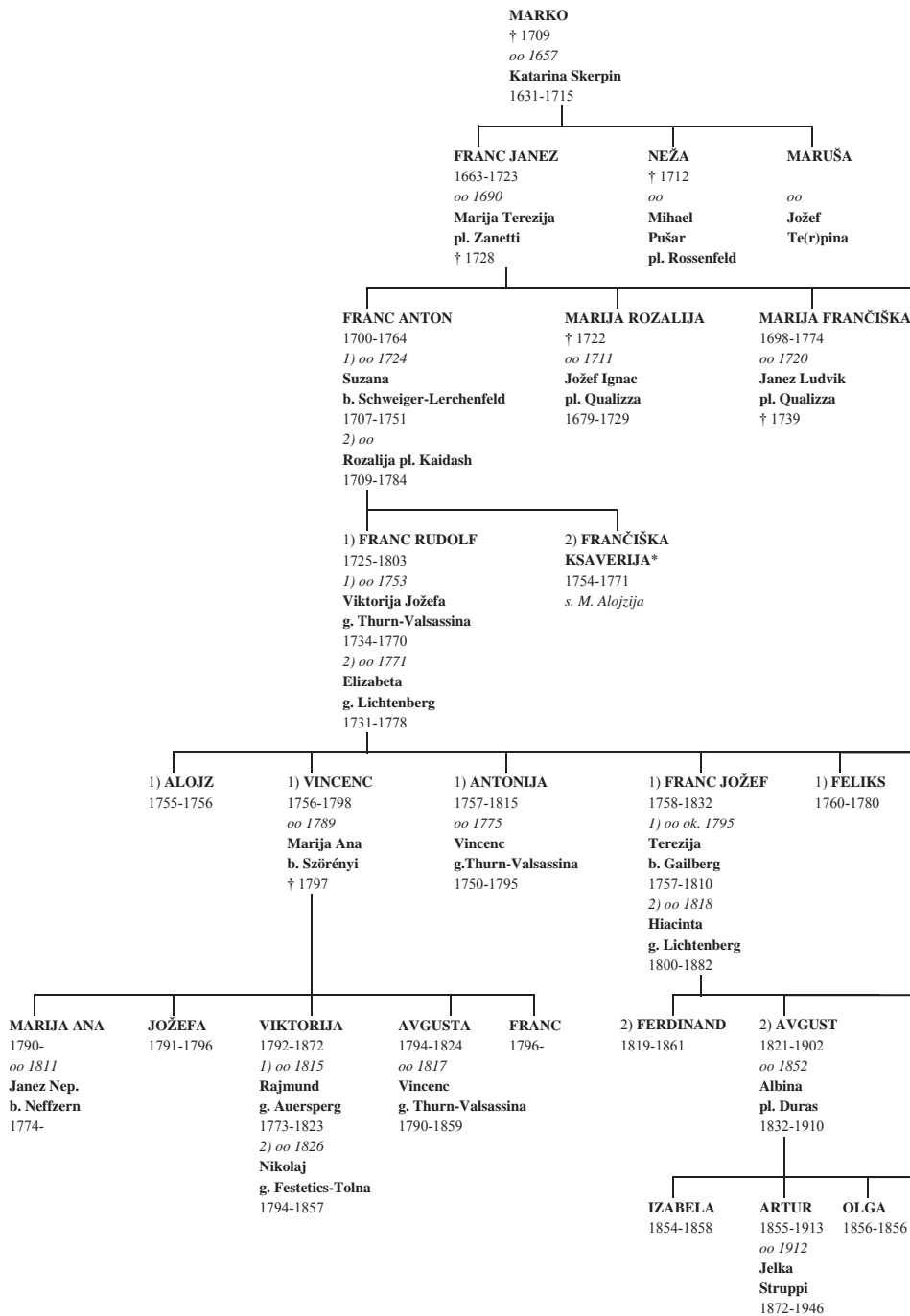
oo (29. VI. 1690) **Marija Terezija pl. Zanetti** († 3. XI. 1728 ((p) cerkev sv. Jakoba v Škofji Loki)), hči Jerneja pl. Z. in Marije Jakobe pl. Grundler.

1b) FRANC ANTON (14. I. [1700]²³ – Stara Loka, 9. I. 1764)

I oo (Ljubljana, 5. VI. 1724) **Suzana (Maria Susanna Felizitas) baronica Schweiger-Lerchenfeld** ((k) Ljubljana, 2. VII. 1707 – Ljubljana, 19. III. 1751), hči Karla Henrika b. S.-L. in Ane Felicite grofice Purgstall.

II oo (...) **Rozalija (Maria Rosalia) pl. Kaidash** ((k) Ljubljana, 9. VI. 1709 – Loka, 26. VII. 1784), hči Franca Antona pl. K. in Katarine Ane Wichtelitsch pl. Wichtenstein.

- 23 V rodovniku Wolkenspergov (ARS, AS 730, fasc. 120, ovoj »Wolkensperg«) je pri Francu Antonu naveden samo datum brez letnice. Letnica v oglatem oklepaju je le okvirna, izračunana na podlagi njegove starosti ob smrti (gl. Schiviz, *Krain*, str. 283).

MARIJA ANA
† 1723
oo 1722
Sigismund Jožef
pl. Coppini
1685-1740

KATARINA DOROTEJA
1702-1782
oo 1730
Franc
Portico pl. Praitenau
† 1757

JANEZ ANTON
ok. 1708-1777

KAREL JOŽEF
† po 1728

1) **HENRIK**
1761-1808

1) **NIKOLAJ**
1762-1802

1) **BENJAMIN**
1765-

1) **FRANČIŠKA**
1767-

1) **DANIJEL**
1768-1828

1) **MARIJA**
1770-1771

JANEZ
† 1768

2) **SOFLJA**
1823-1896
oo 1851
Avgust
b. Rechbach
1820-1907

2) hči
1825-1825

2) **FRANC**
1826-1880
oo 1871
Marija
pl. Delimanić
1843-

2) **MARIJA**
1830-1907

EMA
1859-1880
oo 1879
Jožef
Berthold
1838-1887

AVGUST
1860-1937
oo 1913
Marija Kristina
Froschmair pl. Scheibenhof
1889-1965

VIKTORIJA
1865-1866

HILDA
1914-2012
oo 1941
Velimir
Svoboda
1915-1974

ISABELLA
1919-1997
oo
Vladislav
Kralj
1908-2000

Ex I.

1c) FRANC RUDOLF ((k) Ljubljana, 17. IV. 1725 – Stara Loka, 12. VII. 1803)

I oo (Ljubljana, 22. X. 1753) **Viktorija Jožefa** (*Viktoria Josefa*) **grofica Thurn**

Valsassina (Ljubljana, 16. XI. 1734 – Ljubljana, 26. III. 1770), hči Sigmunda Pavla g. T. - V. in (I.) Poliksene Elizabete grofice Rabatta.

II oo (Ljubljana, 18. XII. 1771) **Elizabeta** (*Maria Anna Elisabeth*) **grofica**

Lichtenberg ((k) Ljubljana, 27. II. 1731 – Ljubljana, 28. XI. 1778); I oo ((pp) Ortnek,

23. I. 1767) Volf Engelbert Ignac grof Auersperg ((k) Ljubljana, 18. II. 1716 – Ljubljana, 21. IX. 1768)), hči grofa Marka Ferdinanda g. L. z Ortneka in Marije Elizabete grofice Auersperg s Turjaka.

Ex I.

1d) ALOJZ (*Alois Josef Anton*) (Ljubljana, 20. III. 1755 – Ljubljana, 26. XI. 1756 ((p) pri avguštincah).

2d) VINCENC (*Josef Vinzenz Ferrerius Anton*) (Ljubljana, 11. VI. 1756 – Stara Loka, 24. I. 1798)

oo (1789) **Marija Ana baronica Szörényi de Kiss-Szörén** († 27. XII. 1797), hči Jožefa b. S. d. K. S. in Marije Ane grofice Forgacs.

1e) MARIJA ANA (*Anna Maria Antonia*) ((k) Ljubljana, 31. VIII. 1790–?) oo (Dunaj, 3. IX. 1811) **Janez Nepomuk baron Neffzern** (4. V. 1774–?), sin Wolfganga Carla barona Tomagnini-ja, posvojenega barona N., in Terezije baronice Troilo.

2e) JOŽEFA (*Josefa Theresia*) ((k) Ljubljana, 7. IX. 1791 – Ljubljana, 28. I. 1796).

3e) VIKTORIJA (*Maria Viktoria Elisabeth*) ((k) Vače, 6. IX. 1792–XI. 1871)

I oo (Ljubljana, 16. V. 1815) **Rajmund** (*Raimund Karl Jakob*) **grof Auersperg** (Ljubljana, 3. V. 1773 – Heiligenstadt pri Dunaju, 27. VI. 1823), sin Janeza Nepomuka g. A. in Jožefe baronice Schweiger pl. Lerchenfeld.

II oo (1826) **Nikolaj grof Festetics-Tolna** (1794–VIII. 1857), sin Imreja g. F. - T. in (I.) Kristine Boronkay de Boronka.

4e) AVGUSTA (*Augustina Catharina*) ((k) Čápor, 23. III. 1794 – Radovljica, 2. I. 1824)

oo (Ljubljana, 30. IV. 1817) **Vincenc** (*Vinzenz Alois Josef Nepomuk*)

grof Thurn - Valsassina (Ljubljana, 14. III. 1790 – Radovljica, 6. III. 1859;

II oo (Radovljica, 15. VI. 1829) Jožefa Zurchaleg (ok. 1797 – Radovljica, 11. III. 1859)), sin Vincenca g. T. - V. in Antonije baronice Wolkensperg.

5e) FRANC (*Franz Serafin Peter*) (Ljubljana, 30. VI. 1796–?).

3d) ANTONIJA (*Maria Antonia Franziska*) (Ljubljana, 11. VI. 1757 – Ljubljana, 26. II. 1815)

oo (Ljubljana, 30. III. 1775) **Vincenc** (*Vinzenz Ferrerius Sigismund Josef Kajetan Adam Franz Xaver Karl Johann Nep. Jodok Leonhard Virgil Andreas Nikolaus*) **grof Thurn - Valsassina** (Radovljica, 27. XI. 1750 – Radovljica, 13.

VI. 1795), sin Sigmunda Pavla g. T. - V. in (II.) Marije Ane baronice Aschau.

4d) FRANC JOŽEF (*Franz Serafikus Nikolaus Tolentinus Josef*) (Ljubljana, 11. IX. 1758 – Škofja Loka, 4. VIII. 1832 ((p) Stara Loka))

I oo (...; ločen) **Terezija baronica Gailberg** (1757 – Gradec, 4. II. 1810;

I oo (...; ločen) Jožef baron Werdenburg (...))

II oo (Ljubljana, 24. XI. 1818) **Hiacinta grofica Lichtenberg** (grad Turn pri Semiču, 28. IX. 1800 – Šentvid pri Stični, 13. II. 1882), hči Janeza Nepomuka g. L. in Agnes pl. Zdéncsay.

Ex II.

- 1e) FERDINAND** (*Ferdinand Daniel*) (Puštal, 17. XII. 1819 – Škofja Loka, 14. III. 1861).
- 2e) AVGUST** (*August Johann Nepomuk Marian*) (Puštal, 1. VII. 1821 – Puštal, 29. VI. 1902 ((p) Škofja Loka))
oo (Baden, 18. X. 1852) **Albina pl. Duras** (Dunaj, 11. V. 1832 – Ljubljana, 26. I. 1910 ((p) Škofja Loka)), hči Jožefa pl. D. in Leopoldine grofice Lichtenberg.
- 1f) IZABELA** (*Isabella Helene Josefine*) (Gorica, 15. III. 1854 – Šmihel pri Novem mestu, 24. X. 1858).
- 2f) ARTUR** (*Arthur Hyacinth Josef*) (Gorica, 17. V. 1855 – Ljubljana, 2. I. 1913 ((p) Škofja Loka))
oo (Dunaj, 19. X. 1912) **Jelka** (*Helene Antonia*) **pl. Struppi** (Križevci, 13. VI. 1872 – Zagreb, 1946), hči dr. Viktorja pl. S. in Empl. Nemčić - Gostovinski.
- 3f) OLGA** (*Olga Klotilde Albertine*) (Novo mesto, 1. IX. 1856 – Novo mesto, 13. IX. 1856).
- 4f) EMA** (*Emma Julia Albina*) (Novo mesto, 12. IV. 1859 – Puštal, 15. VIII. 1880 ((p) Stara Loka))
oo (Ljubljana, 22. VII. 1879) **Jožef** (*Josef*) **Berthold** (1838–15. IV. 1887), c. kr. poročnik linijske ladje, sin Henrika B. in Johane Burge.
- 5f) AVGUST** (*August Eduard*) (Novo mesto, 21. IX. 1860 – Puštal, 30. III. 1937 ((p) Škofja Loka)).
oo (Gradec, 4. X. 1913) **Marija Kristina** (*Marie-Christine*) **Froschmair pl. Scheibenhof** (Komárom, 7. VIII. 1889 – Puštal, 10. XI. 1965 ((p) Škofja Loka)), hči c. kr. polkovnika Konstantina F. pl. S. in Ilone Kálmán de Ötcs.
- 1g) HILDA** (*Hildegarde Gabriele Isabella Marie*) (Puštal, 27. VII. 1914 – Puštal, 4. XI. 2012 ((p) Škofja Loka))
oo (Puštal, 24. III. 1941) **Velimir** (*Velimir Jurij Rudolf Svoboda*) (Sušak, 6. V. 1915 – Puštal, 17. I. 1974 ((p) Škofja Loka)), sin Rudolfa S. in Antonije Kramarič.
- 2g) ISABELLA** (*Isabella Adelheid Marie Franziska*) (Puštal, 10. IV. 1919 – Millwaukee, 19. XII. 1997 ((p) Škofja Loka))
oo (...) **Vladislav Kralj** (Trst, 4. IX. 1908 – Millwaukee, 5. I. 2000 ((p) Škofja Loka)), sin Ivana K. in N. Kralj.
- 6f) VIKTORIJA** (*Victoria Albine Josefine*) (Ljubljana, 11. VI. 1865 – Škofja Loka, 22. X. 1866 ((p) Stara Loka)).
- 3e) SOFIJA** (*Sofie Maria*) (Puštal, 13. V. 1823 – Ljubljana, 9. II. 1896)
oo (Škofja Loka, 19. II. 1851) **Avgust baron Rechbach** (Reka, 9. XII. 1820 – Čušperk, 19. VII. 1907), sin Friderika b. R. in Marije grofice Strassoldo.
- 4e) hči** (* in † Puštal, 19. II. 1825).
- 5e) FRANC** (*Franz Serafikus Heinrich*) (Puštal, 2. VI. 1826 – Šentvid pri Stični, 11. VII. 1880), c. kr. polkovnik, odlikovan z vojaškim križcem za zasluge z vojnim okrasjem, lastnik dvorca Selo pri Radohovi vasi.
oo (Osijek, 5. II. 1871) **Marija pl. Delimanić** (Osijek, 1843–?; I oo Georg Obradović), hči velikega župana virovitiške županije Ladislava pl. D. in Marije Goriupp pl. Kamionka.

- 6c) MARIJA** (*Maria Johanna Amalia*) (Puštal, 24. VI. 1830 – Selo, 15. VI. 1907), štifna dama, lastnica dvorca Selo pri Radohovi vasi.
- 5d) FELIKS** (*Felix Viktor Albin*) (Ljubljana, 2. I. 1760–1780), praporščak pri pehotnem polku »Reuss«.
- 6d) HENRIK** (*Heinrich Alois*) (Ljubljana, 12. IV. 1761 – Ljubljana, 3. XI. 1808), stanovski sekretar.
- 7d) NIKOLAJ** (*Maria Nikolaus Tolentinus Anton de Padua*) (Ljubljana, 8. IX. 1762 – Gradec, 2. II. 1802), stotnik v pehotnem polku »Reisky«.
- 8d) BENJAMIN** (*Benjamin Alois Josef*) (Ljubljana, 5. VI. 1765–?).
- 9d) FRANČIŠKA** (*Franziska Josefa*) (Ljubljana, 5. III. 1767–?).
- 10d) DANIJEL** (*Daniel Alexander Jakob*) (Ljubljana, 20. VII. 1768 – Gradec, 25. II. 1828).
- 11d) MARIJA** (*Maria Julia Anna*) ((k) Ljubljana, 31. III. 1770–1771).
- 12d) JANEZ** (*Herkules Baptist Johann*) († Ljubljana, 3. I. 1768).

Ex II.

- 2c) FRANČIŠKA KSAVERIJA** (1754–1771), kot sestra Marija Alojzija, klarisa v Škofji Loki.²⁴
- 2b) MARIJA ROZALIJA** († Postojna, 5. III. 1722)
oo (8. II. 1711) **Jožef Ignac pl. Qualizza** (ok. 1679 – Ljubljana, 4. IV. 1729), sin Janeza Pavla pl. Q. in Rozine Doroteje pl. Wiederkher zu Wiederspach.
- 3b) MARIJA FRANČIŠKA** (*Maria Franziska Romana*) (31. V. 1698 – Ljubljana, 12. VIII. 1774)
oo (4. VII. 1720) **Janez Ludvik pl. Qualizza** († 1739).
- 4b) MARIJA ANA** († Ljubljana, 19. II. 1723)
oo (23. II. 1722) **Sigismund Jožef pl. Coppini** ((k) Ljubljana, 3. III. 1685 – Ljubljana, 6. III. 1740), sin dr. med. Janeza Andreja pl. C. in Suzane Leopoldine.
- 5b) KATARINA DOROTEJA** (*Maria Katharina Dorothea*) (ok. 1702 – Ljubljana, 1. VI. 1782)
oo (Ljubljana, 14. V. 1730) **Franc** (*Franz Xaver Georg*) **Portico pl. Praitenau** († 1757).
- 6b) JANEZ ANTON** (ok. 1708 – Ljubljana, 26. III. 1777).
- 7b) KAREL JOŽEF** († po 1728).
- 2a) NEŽA** († 1712)
oo (...) **Mihael Pušar pl. Rossenfeld**²⁵ (...), mitničar v Loki, sin Janeza P.
- 3a) MARUŠA** (...)
oo (...) **Jožef Te(r)pina** (...).

- 24 Genealoška uvrstitev Frančiške Ksaverije ni zanesljiva. Njeno ime zasledimo le v seznamu škofjeloških klaris, iz katerega izvemo tudi to, da je umrla v letu redovne preobleke (Hančič, *Klarise*, str. 67). Drugi genealoški sezname omenjene baronice ne omenjajo. Glede na letnice bi lahko izvirala iz drugega zakona Franca Antona, a za enkrat ta domneva ni podprta z dokazi.
- 25 Loški mitničar Janez Mihael Pušar (Puschär) je bil leta 1688 povzdignjen v plemiški stan s predikatom »Rossenfeld« (Frank, *Standeserhebungen*, 4, str. 126). V virih se njegova žena Neža ne omenja s plemiškim predikatom, morda tudi zato, ker očitno ni imela otrok in je priimek, skupaj s plemiškim predikatom, z njo izumrl. Na plemstvo Pušarjev opozori le rodovnik Wolkenspergov v Arhivu Republike Slovenije (ARS, AS 730, fasc. 120, ovoj »Wolkensperg«).